

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W SKIERNIEWICACH**

96-100 Skierniewice, ul. Piłsudskiego 33, woj. łódzkie

Tel. Cen.: 468334600, 468334685. Fax 468333021. e-mail: psse.skierniewice@pis.gov.pl, www.psseskierniewice.pl

Skierniewice, dnia 06 marca 2020 r.

Nasz znak: PSSE.HŚ.485.27.2020

**Pan
Mirosław Belina
Starosta Skierniewicki**

Zgodnie z zapisem § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skierniewicach przedstawia ocenę obszarową roczną dla powiatu skierniewickiego za 2019 r.

1. Producenci i odbiorcy wody, jakość wody, metody uzdatniania

Na koniec 2019 r. na terenie powiatu skierniewickiego funkcjonowało 37 wodociągów (łącznie z częściami sieci zaopatrywanymi w wodę z ujęć na sąsiednich terenach), podlegających przepisom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Tym samym podlegały one nadzorowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie spełnienia wymagań co do parametrów jakości wody jak i innych obowiązków producentów wody zdefiniowanych jako kontrola wewnętrzna.

Większość z tych wodociągów, czyli 31 stanowiły wodociągi komunalne zbiorowego zaopatrzenia. Pozostałe były wodociągami lokalnymi dostarczającymi wodę do obiektów użyteczności publicznej lub zakładów branży żywnościowej.

Ogółem powyższe wodociągi o kontrolowanej jakości wody zaopatrywały, według posiadanych danych ok. 36,7 tys. odbiorców w zakresie potrzeb domowych (socjalno-bytowych) co stanowi ok. 96 % mieszkańców powiatu.

Biorąc pod uwagę wyniki działań własnych, w tym kontrole urządzeń i jakości pobieranych z urzędu próbek oraz wyniki prowadzonych przez właścicieli wodociągów zadań wynikających z kontroli wewnętrznych również połączonych z pobieraniem próbek do badań, stwierdza się co następuje:

- W 2019 r. nie wystąpiła konieczność wyłączenia z eksploatacji wodociągu komunalnego (stacji wodociągowej) ze względu na jakość wody.
W stosunku do jednego wodociągu w Pływi wydano 2 decyzje warunkowej przydatności wody z uwagi na utrzymujące się zanieczyszczenie mikrobiologiczne.
W odniesieniu do 9 innych wodociągów (Bolimów, Humin, Paplin, Trzecianna, Dębowa Góra, Słupia, Głuchów, Mszadla, Kosiska) stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologiczne i wydano tymczasowe zalecenia spożywania wody po przegotowaniu. Działania producentów wody doprowadziły w stosunkowo krótkim czasie do poprawy.
- Zanieczyszczenia fizykochemiczne stwierdzono na 14 wodociągach (Bolimów, Humin, Wola Szydłowiecka, Głuchów, Kowiesy, Lipce Reymontowskie, Dębowa Góra, Winna Góra, Godzianów, Mszadla, Dębowa Góra, Dąbrowice, Wylezin Stary, Skierniewice). W 5 przypadkach był to mangan i związana z nim barwa i mętność, w pozostałych smak i zapach. Tu także działania producentów wody były skuteczne.

niepodlega

- W większości ujęć lokalnych nie stwierdzono obecności substancji ponadnormatywnych. Jedynie na ujęciu Instytutu Ogrodnictwa ul. Rybickiego w Skierniewicach oraz Stacji Paliw Zawady stwierdzono podwyższoną barwę. Na koniec roku wszystkie nadzorowane wodociągi oceniono pozytywnie i obowiązywały na nich stwierdzenia o przydatności wody do spożycia, bez dodatkowych uwag.

Metody uzdatniania:

Zdecydowana większość wodociągów stosuje usuwanie naturalnie występujących w złożu zanieczyszczeń poprzez napowietrzanie i filtrację na filtrach zamkniętych. W ten sposób usuwane jest żelazo, mangan i azot amonowy.

Wodociągi komunalne w Trzciannie, gm. Nowy Kawęczyn i Woli Drzewieckiej, gm. Lipce Reymontowskie nie posiadają stacji uzdatniania. Woda ze studni jest tłoczona bezpośrednio do sieci. Uzdatniania nie ma także woda z ujęcia na terenie ośrodka wypoczynkowego Sosenka w Rudzie, gm. Skierniewice. Żadne z ujęć nie wykazuje stałej, ponadnormatywnej ilości mikroorganizmów. Ciągłe chlorowanie nie jest konieczne. Jedynie woda w wodociągu Płyćwia przez cztery miesiące poddana była procesowi chlorowania z uwagi na utrzymujące się zanieczyszczenie mikrobiologiczne. Chlorowanie zapobiegawczo stosowane jest na wodociągu Skierniewice zaopatrującym część gminy Skierniewice.

Informacje dot. powyższych zagadnień w odniesieniu do poszczególnych wodociągów zebrane zostały w załączonej tabeli.

2. Szacunek ryzyka.

Dla wszystkich notowanych zanieczyszczeń chemicznych, na podstawie stwierdzonych wartości oraz czasu narażenia można stwierdzić, iż nie powodowały one istotnego wzrostu ryzyka zdrowotnego u konsumentów.

W przypadku zanieczyszczeń mikrobiologicznych prowadzone działania i wcześniej określone źródła zanieczyszczeń pozwoliły to ryzyko istotnie ograniczyć. W żadnym przypadku nie stwierdzono obecności bakterii *E. coli* czy rutynowo kontrolowanych paciorkowców kałowych.

3. Zgłaszane reakcje niepożądane.

- Wpłynęła jedna interwencja dotycząca niewłaściwej jakości wody z sieci wodociągu Dębowa Góra. Okazała się zasadna. Przeprowadzone badania jakości wody wykazały przekroczenie poziomu manganu ($568 \pm 80 \mu\text{g/l}$). Podmiot odpowiedzialny za jakość wody podjął działania naprawcze, wzmógł nadzór nad urządzeniami uzdatniającymi, które przyniosły pożądany efekt.
- Zgłoszone zostały również dwie interwencje dotyczące niewłaściwej jakości wody (zapach i smak) z wodociągu Skierniewice. Jedna z nich okazała się zasadna. Przeprowadzone badania jakości wody wykazały niewłaściwy zapach (na zimno wyraźny, specyficzny, ropopochodny). W drugim przypadku pobrane próby wody nie potwierdziły zasadności wniesionej interwencji.

Odbiorcy nie zgłaszali występowania zdrowotnych reakcji niepożądanych.

4. Postępowania administracyjne i działania naprawcze.

Poza wodociągiem publicznym w Pływi opisanym wyżej, PPIS w Skierniewicach nie prowadził w 2019 r. postępowań administracyjnych dot. poprawy jakości wody. Nie prowadzono również postępowań odnośnie poprawy stanu sanitarno-technicznego obudów studni, budynków i urządzeń stacji wodociągowych.

otrzymują:

1. adresat
2. Łódzki Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
3. a/a

**Tabela. Charakterystyka wodociągów zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia 2019 r.
– powiat skierniewicki**

(31 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę , w tym 0 z wodą nieodpowiadającą wymaganiom oraz 6 wodociągów lokalnych, w tym 0 z wodą nieodpowiadającą wymaganiom na koniec 2019 r.)

Lp.	Producent wody /nazwa, adres/	Eksploatowany wodociąg, (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku *	Jakość wody na koniec 2019 r. – kwestionowany parametr **
1.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WOD-KAN” Sp. z o.o. Mokra Prawa 30 96-100 Skierniewice	Skierniewice (Borowiny, Budy Grabskie, Miedniewice, Mokra, Mokra Lewa, Mokra Prawa, Pamiętna, Ruda, Samice, Sierakowice Lewe, Sierakowice Prawe)	poza terenem powiatu	5,20	odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja końcowa podchlorynem sodu	ogólna liczba mikroorg. w 22°C - ok.3 mies. (>300 jtk./ml) zanieczyszczenie miejscowe, część sieci Osiedle Rawka, <i>Legionella sp</i> w ilości 144 jtk./100ml- ok. 1,5 mies.	przydatna do spożycia
2.	Gmina Bolimów ul. Łowicka 9 99-417 Bolimów	Bolimów (Bolimów, Łasieczniki, Wólka Łasiecka, Ziemiary, Podsokołów -część)	254	1,26	odżelazianie	ogólna liczba mikroorg. w 22°C - 7 dni (>300 jtk./ml)	przydatna do spożycia
3.		Kolonia Wola Szydłowiecka (Bolimowska Wieś, Humin - część, Joachimów-Mogiły, Kolonia Bolimowska-Wieś, Kolonia Wola Szydłowiecka, Wola Szydłowiecka, Ziąbki)	237	0,83	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
4.		Humin Józefów, Humin-Dobra Ziemskie, Kurabka, Kęszyce-Wieś, Nowe Kęszyce, Sierzchów, Jasionna, Sokołów Podsokołów - część	269,5	1,81	odżelazianie, odmanganianie	bakterie grupy coli - 7 dni (2,0 jtk./100 ml)	przydatna do spożycia
5.	Gmina Godzianów ul. Klonowa 5 96-126 Godzianów	Godzianów (Godzianów, Kawęczyn)	366	1,07	odżelazianie, odmanganianie	ogólna liczba mikroorg. w 22°C - 7 dni (>300 jtk./ml)	przydatna do spożycia
6.		Lnisno (Byczki, Lnisno)	215	0,76	odżelazianie, odmanganianie	-----	przydatna do spożycia
7.		Płyćwia (Płyćwia)	51	0,46	odżelazianie, odmanganianie	bakterie grupy coli - 7 dni (w ilości <10 jtk ./100 ml)- 17 dni, ogólna liczba mikroorg. w 22°C - ok.4 miesięcy (>300 jtk./ml)	przydatna do spożycia
8.		Zapady (Zapady)	31	0,27	odżelazianie, odmanganianie	-----	przydatna do spożycia

Lp.	Producent wody /nazwa, adres/	Eksploatowany wodociąg, (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku *	Jakość wody na koniec 2019 r. – kwestionowany parametr **	
9.	Gmina Kowiesy 96-111 Kowiesy 85	Michałowice (Janów, Michałowice)	6,7	0,08	brak	-----	przydatna do spożycia	
10.		Wylezin Stary (Budy Chojnackie, Chojnata, Chojnatka, Chrzczonowice, Kowiesy, Nowy Lindów, Nowy Wylezin, Stary Wylezin, Turowa Wola, Wędrogów, Wola Pękoszewska, Wymysłów, Zawady, Jakubów)	287	1,50	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia	
11.		Paplin (Paplin, Paplinek Chelmce, Jeruzal, Wólka Jeruzalska Lisna)	66	0,57	odżelazianie, odmanganianie	bakterie grupy coli - 10 dni (5,0 jtk./100 ml),	przydatna do spożycia	
12.		Gmina Maków ul. Główna 12 96-124 Maków	Dąbrowice (Dąbrowice, Krężce)	129	0,8	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
13.			Maków (Maków)	221	1,6	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
14.	Słomków (Jacochów, Pszczonów, Słomków, Święte Łaski, Święte Łaski-Kolonia, Święte Nowaki)		229	1,9	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia	
15.	Wola Makowska (Maków-Kolonia, Sielce Lewe, Sielce Prawe, Wola Makowska)		190	1,4	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia	
16.	Gmina Nowy Kawęczyn 96-115 Nowy Kawęczyn 32	Kwasowiec (Kawęczyn B, Kazimierzów, Kwasowiec, Marianka, Marianów, Nowy Dwór, Nowy Dwór-Parcela, Nowy Rzędków, Rzędków Stary Rzędków, Ulanów, Zglinna Duża, Zglinna Mała)	176	1,14	odżelazianie, odmanganianie	-----	przydatna do spożycia	

Lp.	Producent wody /nazwa, adres/	Eksploatowany wodociąg, (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku *	Jakość wody na koniec 2019 r. – kwestionowany parametr **
17.	Gmina Nowy Kawęczyn 96-115 Nowy Kawęczyn 32	Kolonia Starorawska (Franciszkany, Helenków, Kaczorów, Kolonia Starorawska, Nowa Trzecianna, Nowy Kawęczyn, Podfranciszkany, Stara Rawa)	179	0,92	odżelazianie, odmanganianie	-----	przydatna do spożycia
18.		Trzecianna (Adamów, Budy Trzecińskie, Doleck, Dzwonkowice, Esterka, Podstrobów, Podtrzecianna, Prandotów, Psary, Raducz, Rawiczów, Strzyboga, Suliszew, Suliszewek, Trzecianna)	175	1,06	brak	ogólna liczba mikroorg. w 22°C w ilości 248 jtk/ml (7 dni)	przydatna do spożycia
19.	Gmina Skierniewice ul. Reymonta 23 96-100 Skierniewice	Dębowa Góra (Balcerów, Dębowa Góra, Ludwików, Rzymiec, Strobów, Wólka Strobowska)	146	1,12	odżelazianie, odmanganianie	ogólna liczba mikroorg. w 22°C - 15 dni (>300 jtk./ml)	przydatna do spożycia
20.		Józefatów (Brzozów, Józefatów, Julków, Nowe Rowiska, Nowy Ludwików, Pruszków, Rzeczków, Stare Rowiska, Wólka Strobowska, Zalesie, Żelazna, Żelazna-Majątek)	218	1,13	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
21.	Gmina Słupia 96-128 Słupia	Słupia (Gzów, Modła, Słupia, Zagórze)	288	1,48	odżelazianie, odmanganianie	bakterie grupy coli - 13 dni (2,0 jtk./100 ml),	przydatna do spożycia
22.		Winna Góra (Bonarów, Krosnowa, Marianów, Nowa Krosnowa, Podęcze, Winna Góra, Wólka-Nazdroje)	121	1,11	odżelazianie, odmanganianie	-----	przydatna do spożycia
23.	„CEWOKAN” Sp. z o.o. ul. Małszyce 1c 99-400 Łowicz	Białynin (Białynin, Białynin-Latków, Białynin-Podbór, Białynin-Południe)	135	0,85	odżelazianie, odmanganianie	-----	przydatna do spożycia
24.		Głuchów (Głuchów, Miłochniewice)	226	1,00	odżelazianie	ogólna liczba mikroorg. w 22°C >300 jtk (ok. 1,5 miesiąca)	przydatna do spożycia

Lp.	Producent wody /nazwa, adres/	Eksploatowany wodociąg, (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku *	Jakość wody na koniec 2019 r. – kwestionowany parametr **
25.	„CEWOKAN” Sp. z o.o. ul. Małszyce 1c 99-400 Łowicz	Janisławice (Borysław, Janisławice, Reczul)	118	0,64	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
26.		Wysokienice (Celigów, Jasień, Michowice, Prusy, Skoczylody, Wysokienice, Złota)	422	3,05	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
27.		Kosiska (Kochanów)	poza terenem gminy	0,20	odżelazianie	bakterie grupy coli- 7 dni	przydatna do spożycia
28.		Drzewce (Drzewce)	83	0,54	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
29.		Lipce Reymontowskie (Chlebów, Lipce Reymontowskie, Retniowiec)	269	1,58	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
30.		Mszadla (Mszadla Siciska, Wólka Krosnowska, Wólka Podlesie)	124	0,64	odżelazianie	ogólna liczba mikroorg. w 22°C - ok. 2 miesięcy (160 jtk./ml),	przydatna do spożycia
31.		Wola Drzewiecka (Wola Drzewiecka)	37	0,35	brak	-----	przydatna do spożycia
32.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Skierniewice Maków, ul. Zwierzyniec 96-124 Maków	Nadleśnictwo (Maków-fragment – oś. Zwierzyniec)	6,7 <i>(na cele socjalno-bytowe)</i>	0,09 <i>oraz pracownicy Lasów Państwowych</i>	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
33.	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska ul. Rawska 6 96-130 Głuchów	<i>wyłącznie na potrzeby własne zakładu</i>	77,3	<i>wyłącznie pracownicy</i>	odżelazianie odmanganianie	-----	przydatna do spożycia
34.	Przedsiębiorstwo Turystyczne „SOSENKA” S.C. Ruda 30 96-100 Skierniewice	<i>wyłącznie na potrzeby własne obiektu</i>	1,3	<i>goście i obsługa ośrodka wypoczynkowego</i>	brak	-----	przydatna do spożycia
35.	PKN „ORLEN” S.A. Stacja Paliw nr 1352, Zawady 45a 96-111 Kowiesy	<i>wyłącznie na potrzeby własne obiektu</i>	3,0	<i>goście i obsługa stacji paliw oraz małej gastronomii</i>	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia
36.	REYDROB Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Drobiarskie 96-127 Lipce Reymontowskie ul. Golki 19	<i>wyłącznie na potrzeby własne zakładu</i>	brak danych zakład nieczynny	<i>wyłącznie pracownicy zakładu</i>	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia

Lp.	Producent wody /nazwa, adres/	Eksploatowany wodociąg, (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku *	Jakość wody na koniec 2019 r. – kwestionowany parametr **
37.	MTM Food Sp. z o.o. 96-330 Puszcza Mariańska, Kamion 107 (zakład Lipce Reymontowskie)	wyłącznie na potrzeby własne zakładu	7,0	wyłącznie pracownicy zakładu	odżelazianie	-----	przydatna do spożycia

* - dla parametrów fizykochemicznych uwzględniono tylko przypadki objęte decyzjami wydanymi w 2019 r., dla bakterii grupy coli wszystkie potwierdzone zanieczyszczenia.

** - zgodnie ze sprawozdaniem GUS MZ-46 za 2019 r.